

BOGBIND

AF AUGUST SANDGREN

I anledning af, at der i den senere tid har været rette stærk kritik mod de »forlagsindbundne« bøger, skriver bogbinder Sandgren herom og fremhæver bl. a. lærerindsindbindingen som det naturlige for forlagsbind.

Allerede i Vinter skrev „Dansk Bogbindertidende“ om Forlagsindbinding 1933 og sagde bl. a. følgende haarde Ord om disse Binds For-simpling: „Først strøg man Falsen, dernæst Posen paa Ryggen, det eneste, som bidrager til at give Bogen en højst nødvendig Stivelse af Ryggen. Nu er Hjørnerne ogsaa røget, og da man jo ikke saa godt kan stryge Ryggen med, saa benytter man spaltet Faareskind til denne, et Materiale, som kun overgaas i Skørhed af daarligt Papir. Bogen hænges ind i det ansmurte Bind, hvilket ikke er vanskeligere end at sætte Etiketten paa en Øl-flaske.“

I de senere Numre af „Nyt Tidsskrift for Kunst-industri“ har Hr. B. Welen givet Udtryk for den Opfattelse, at Bogbindene ikke, som andet Kunst-haandværk, er fulgt med Tiden. Ganske vist har et Par Bogbindere forsøgt at sætte Hr. Welen til Vægs, men med Citatet fra deres eget Fagblad i Erindring maa man vist indrømme, at der er noget ivejen, hvad det saa er.

Principet for Indbinding udført med Haanden er stadig det gamle, at Bog og Bind følges ad Trin for Trin: Efter Bogens Heftning følger Limning, Beskæring foran, Rundbankning og den saakaldte Afpresning, som giver Ryggen Form og gør Plads til Bindsidernes Pap, derefter Beskæring for Enderne, der følges af Pappenes Paasætning, der saa igen følges af Skindryggen og Hjørnernes Paasætning, Bindsidernes Overtrækning med Papir, samt første og sidste Blads Opføring paa de indre Bindsider. I Modsætning hertil bliver den maskinheftede Bog efter Heftning og Limning beskaaret paa alle tre Sider paa en Gang, hvorefter den rundbankes og derefter lagt ind i det færdige Bind, enten dette nu er helt af Shirting eller med Skindryg og Hjørner.

Større Revolutioner i det haandbundne Bind vil sikkert ikke kunne ventes, derimod maa Materialerne naturligvis efterhaanden forandres. Hr. Welen kan ikke lide marmorert Skind, jeg har selv haft det ligesaadan, men naar man ser de gamle Bind med dette Materiale, maa man ind-

rømme, at de har holdt sig nok saa godt som dem med farvet Skind, altsaa maa man revidere sit Syn herpaa. Nye Skindsorter er næppe fremkommet, naar undtages Hajskindet, dette er saavidt man endnu ved, meget slidstærkt, men ellers lider Skindet af de samme Skavanker som tidligere: blaa og grønne Farver falmer let, Skindet bliver efter nogle Aars Forløb porøst og skaves let af paa Bogens Kanter.

Det ligger jo nært for en Bogbinder at forsyne sig efter de tilstedeværende Prøvebøger, og her findes der endnu en Masse slemme Ting, navnlig af Papir og Lærred, men for den, der undgaar det, der engang har skuffet ham, findes der dog en Del Ting af ærlig Materialekarakter, moderne Lærreder, der kun virker som Væv, men tit er saa lidt apretterede, at Guldtryk staar daarligt paa dem, og derfor maa forsynes med Titelskilt, som jo kan pynte. Men ogsaa, og navnlig, gode moderne Papirer, bl. a. de fortræffelige af Hr. Welen trykte, foruden de gamle, udødelige, som man stadig kan vende tilbage til.

Jeg vil benytte Lejligheden til at opponere mod en ofte udtalt Mening, at ensfarvede Bind, eller Bind overtrukket med Papir i geometriske Mønstre, skulde virke kedelige, efter min Mening tværtimod. Det er noget af en Overtro, og det marmorerede Papir i de sidste Aar er blevet saa udvisket og vammelt at se, at man vender sig til de lidt strengere Ting med Glæde, naturligvis vil ogsaa kun et Faatal af disse leve længe. Men det er jo de fleste Frembringelsers Skæbne.

Om *den maskinbundne Bog* skriver den først omtalte Artikel: Samlede paa Rad og Række tager de friske og endnu ufalmede Bøger i mer eller mindre brogede Indbindinger sig nydelige og fristende ud. Gaar man som Fagmand ind paa en nærmere Undersøgelse, undgaar man ikke at komme ud for svære Skuffelser. — Det samme kan desværre siges om en Del af Haandbindene, og da især om den Del deraf, der efterhaanden er overtaget af Boghandlere og Antikvariater, som i voksende Tal gaar over til at lade opkøbte Bøger indbinde inden

de sælges. Bogbinderlaugets Priskuranter er beregnede paa direkte Samkvem mellem Bogbinder og Kunde, der er egentlig ingen Mulighed for en Fortjeneste for en Mellemand, og da man helst skal levere Bind billigere end Bogbinderen og desforuden skal tjene selv, maa Bindets Kvalitet følgelig forringes, og Materialer og Metoder fra Forlæggerbindet staar da ogsaa som Mønster for denne Del af Fagets Produktion.

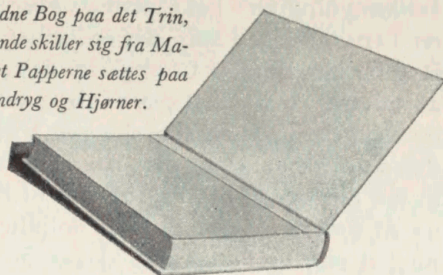
Den trofaste Tilhænger af Haandbindet maa naturligvis være i Mindretal i Bogkøbernes store Skare og indrømme, at en stor Del Bøger ifølge deres Bestemmelse kun bør maskinindbindes eller lades uindbundne. Men er Maskinbindet saaledes en Nødvendighed i vor Tid, saa er Tekniken ogsaa tilstrækkelig udviklet til at præstere saa tækkelige Bind, at de kan stilles paa de flestes Boghylder.

At det tækkelige Maskinbind her i Landet er en meget sjælden Fugl maa indrømmes, Skavanken baade ved Maskinbind og Haandbind er først og fremmest den, at *de gerne giver sig ud for mere, end de er*. Fra tidligere Tid har man vænnet sig til at bedømme et Binds Soliditet og Fornemhed efter det Ydres Prunk, et Synspunkt, hvis Tilhængere nu er i Aftagende, men som dog har fristet et større Forlag til at dekorere Ryggene paa et nu udkommende Storværk paa en saadan Maade, at man maatte vente indvendig at finde et Sidestykke til La Fontaines „Contes et nouvelles“ fra 1762, men istedetfor finder et saare bramfrit Tryk paa et Papir af en Kvalitet som Hjemmets eller Familiejournalens; naar dertil kommer, at Bogens Forbindelse med Bindet indskrænker sig til, at første og sidste Blad er klæbet paa Bindets Indersider, forbavses man over en saadan ulogisk Forvaltning af de til Raadighed staaende Midler.

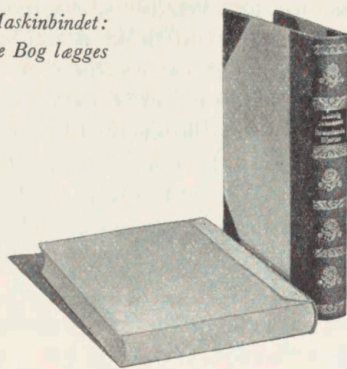
Som et andet Eksempel fra den nyeste Tid kan nævnes et Oplag, der dels skulde indbindes i Lærredsbind og dels med Skindryg. Skindet viste sig at være saa skørt, at det maatte klæbes op paa — *Papir*, for at kunne taale Forarbejdningen. At Køberne af et saadant „Vælskbind“ faar Fornøjelse af den Merpris, de erlægger for dette, synes derimod tvivlsomt.

For *Maskinbindet* i Almindelighed gælder det, at *Skind maa bandlyses* og kun *Lærreder* med regulær Vævekarakter bør anvendes. Inden man tænker paa Bindets Dekoration bør der sørges for tilstrækkelig solid Heftning, god Limning og rigtig

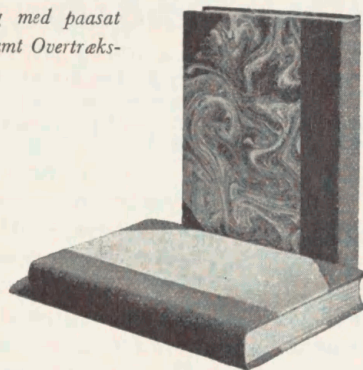
Den haandbundne Bog paa det Trin, hvor den afgørende skiller sig fra Maskinbindet, idet Papperne sættes paa Bogen for Skindryg og Hjørner.

I Modsætning hertil Maskinbindet: den beskaarne og rundede Bog lægges ind i det færdige Bind.

Den haandbundne Bog med paasat Skindryg og Hjørner samt Overtræks-papir.

Haandbind og Maskinbind Side om Side — og kun Sagkyndige kan sige, hvad der er hvad.

